ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 29ης Απριλίου 1999 *

Στην υπόθεση C-288/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση της Pretura circondariale di Bassano del Grappa (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Consorzio fra i Caseifici dell'Altopiano di Asiago

και

Regione Veneto,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 2 και 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 405, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους G. Hirsch (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, G. F. Mancini και R. Schintgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Saggio
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Consorzio fra i Caseifici dell'Altopiano di Asiago, εκπροσωπούμενη από τον Otello Giandomenici, δικηγόρο Βιντσέντζας,

— η Regione Veneto, εκπροσωπούμενη από τις Antonella Cusin, δικηγόρο Πάδουας, και Luisa Londei, δικηγόρο Βενετίας,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον καθηγητή Umberto Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο από τον Oscar Fiumara, avvocato dello Stato,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη

συνεδρίαση της 26ης Νοεμβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 17ης Ιουλίου 1997, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Ιουλίου 1997, η Pretura circondariale di Bassano del Grappa υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 2 και 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 405, σ. 1).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Consorzio fra i Caseifici dell'Altopiano di Asiago (στο εξής: κοινοπραξία) και της Regione Veneto, επ' αφορμή διοικητικής κυρώσεως που επέβαλε η δεύτερη στην πρώτη λόγω παρανομιών κατά την τήρηση του μητρώου των προμηθευτών και λόγω μη συστάσεως αποθεματικού από τη συμπληρωματική εισφορά εκ μέρους των μελών της κοινοπραξίας που είχαν υπερβεί τη διαθέσιμη ποσόστωση γάλακτος.

3 Η κοινοπραξία είναι οργάνωση στην οποία μετέχουν ως μέλη ορισμένες συνεταιριστικές ενώσεις, τα μέλη των οποίων είναι γαλακτοπαραγωγοί.

4 Αμφισβητώντας την επίδικη διοικητική κύρωση στα πλαίσια της κύριας δίκης, η κοινοπραξία υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι δεν μπορεί να θεωρείται ως αγοραστής κατά την έννοια της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως.

5 Ο κανονισμός 3950/92 παρέτεινε για επτά έτη το καθεστώς της συμπληρωματικής εισφοράς που καθιέρωσαν οι κανονισμοί (ΕΟΚ) 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 10), και 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς του άρθρου 5γ του κανονισμού 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13).

6 Οι δύο τελευταίοι αυτοί κανονισμοί, αφενός, εισήγαγαν αντίστοιχα συμπληρωματική εισφορά εισπραττόμενη επί των παραδιδομένων ποσοτήτων γάλακτος που υπερβαίνουν ετήσια ποσότητα αναφοράς, καθοριστέα για κάθε παραγωγό ή αγοραστή και, αφετέρου, καθόρισαν τις λεπτομέρειες εφαρμογής της εν λόγω εισφοράς. Ο κανονισμός 3950/92 τροποποίησε το εν λόγω καθεστώς, ιδίως όσον αφορά την είσπραξη της εισφοράς αυτής.

7 Έτσι, σύμφωνα με την όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3950/92, «προκειμένου να αποφευχθούν, όπως κατά το παρελθόν, μακρές καθυστερήσεις στην είσπραξη και την καταβολή της εισφοράς, ασυμβίβαστες προς τον στόχο του καθεστώτος, είναι σκόπιμο να καθοριστεί ότι ο αγοραστής, [ο οποίος είναι προφανώς ο καταλληλότερος ως εκ της θέσεώς του] να πραγματοποιεί τις απαιτούμενες πράξεις, είναι ο υπόχρεος της εισφοράς και να του δοθούν τα μέσα εισπράξεώς της από τους παραγωγούς που την οφείλουν».

8 Κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 3950/92, «(...) θεσπίζεται (...) συμπληρωματική εισφορά, η οποία επιβαρύνει τους παραγωγούς αγελαδινού γάλακτος, επί των ποσοτήτων γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που παραδίδονται σε αγοραστή ή πωλούνται απευθείας προς κατανάλωση (...) και υπερβαίνουν ποσότητα που θα καθοριστεί».

9 Το άρθρο 2 του κανονισμού ορίζει:

«1. Η εισφορά οφείλεται για όλες τις ποσότητες γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που διατίθενται στο εμπόριο κατά την οικεία δωδεκάμηνη περίοδο και οι οποίες υπερβαίνουν μία από τις ποσότητες που αναφέρονται στο άρθρο 3. Κατανέμεται μεταξύ των παραγωγών που [συνέτειναν] στην υπέρβαση.

(...)

2. Όσον αφορά τις παραδόσεις, ο υπόχρεος της εισφοράς αγοραστής καταβάλλει στον αρμόδιο οργανισμό του κράτους μέλους, πριν από μια ορισμένη ημερομηνία και σύμφωνα με διαδικασίες που θα καθορισθούν, το οφειλόμενο ποσό το οποίο παρακρατεί επί της τιμής του γάλακτος την οποία καταβάλλει στους παραγωγούς που οφείλουν την εισφορά και, αν όχι, το ποσό το οποίο εισπράττει με κάθε κατάλληλο μέσο.

(...)

Όταν οι ποσότητες που παραδίδει ένας παραγωγός υπερβαίνουν την ποσότητα αναφοράς την οποία διαθέτει, ο αγοραστής δικαιούται να παρακρατεί έναντι της οφειλομένης εισφοράς, σύμφωνα με διαδικασίες που θα καθορίσει το κράτος μέλος, ποσό της τιμής του γάλακτος για κάθε παράδοση του παραγωγού αυτού, η οποία υπερβαίνει την ποσότητα αναφοράς την οποία διαθέτει.»

10 Το άρθρο 9 του κανονισμού 3950/92 ορίζει:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοείται ως:

(...)

γ) παραγωγός: κάτοχος γεωργικής εκμεταλλεύσεως, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, η εκμετάλλευση των οποίων βρίσκεται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας:

— που πωλεί γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα απευθείας στον καταναλωτή,

ή/και

— που παραδίδει στον αγοραστή

(...)

ε) αγοραστής: η επιχείρηση ή η ένωση που αγοράζει γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα από τον παραγωγό:

— για να τα επεξεργαστεί ή να τα μεταποιήσει,

— για να τα παραχωρίσει σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις οι οποίες επεξεργάζονται ή μεταποιούν το γάλα ή τα άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα. [Πάντως], νοείται ως αγοραστής μια ομάδα αγοραστών, εγκατεστημένων στην ίδια γεωγραφική περιοχή, η οποία διενεργεί για λογαριασμό των μελών της εργασίες διοικητικής και λογιστικής φύσεως που είναι αναγκαίες για την καταβολή της εισφοράς (...)

(...)

ζ) παράδοση: κάθε παράδοση [ποσότητας] γάλακτος ή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων, η μεταφορά της οποίας εξασφαλίζεται από τον παραγωγό ή από τον αγοραστή ή από την επιχείρηση που επεξεργάζεται ή μεταποιεί τα προϊόντα αυτά ή από έναν τρίτο,

η) γάλα ή ισοδύναμο γάλακτος που πωλούνται απευθείας στην κατανάλωση: το γάλα ή τα μεταποιημένα σε ισοδύναμο γάλακτος γαλακτοκομικά προϊόντα, τα οποία πωλούνται ή διατίθενται δωρεάν, χωρίς τη μεσολάβηση επιχειρήσεως επεξεργασίας ή μεταποιήσεως του γάλακτος ή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων.»

11 Οι κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 3950/92 «ποσότητες γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που διατίθενται στο εμπόριο» πρέπει να νοούνται, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 536/93 της Επιτροπής, της 9ης Μαρτίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 57, σ. 12), «οι ποσότητες γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που εξέρχονται από οποιαδήποτε εκμετάλλευση ευρισκόμενη στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους. Οι παραδιδόμενες από έναν παραγωγό ποσότητες, προκειμένου να υποστούν επεξεργασία ή μεταποίηση στα πλαίσια συμβάσεως κατ' αποκοπήν εργασίας, θεωρούνται ως παράδοση (...)».

12 Το άρθρο 7 του κανονισμού 536/93 προβλέπει:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ελέγχου προς διασφάλιση της εισπράξεως της εισφοράς (...) Για τον σκοπό αυτό:

α) όλοι οι αγοραστές οι οποίοι πραγματοποιούν τις συναλλαγές τους στο έδαφος κράτους μέλους αναγνωρίζονται από αυτό.

Ο αγοραστής αναγνωρίζεται μόνον αν:

— (...)

— διαθέτει στο εν λόγω κράτος μέλος χώρους όπου η αρμόδια αρχή μπορεί να συμβουλευθεί την λογιστική υλικού, τα μητρώα και τα άλλα έγγραφα τα οποία αναφέρονται στο στοιχείο γ',

— αναλαμβάνει σε μόνιμη βάση την ενημέρωση της λογιστικής υλικού, των μητρώων και των άλλων εγγράφων τα οποία αναφέρονται στο στοιχείο γ',

— αναλαμβάνει την υποχρέωση να διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους τις προβλεπόμενες στο άρθρο 3, παράγραφος 2, δηλώσεις.»

13 Με βάση τις ανωτέρω διατάξεις, το προεδρικό διάταγμα 569/93 (στο εξής: προεδρικό διάταγμα 569/93) διευκρινίζει, στο άρθρο 1, τρίτο εδάφιο, ότι «ως αγοραστές του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων νοούνται, για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος, οι συνεταιρισμοί που χρησιμοποιούν ή μεταποιούν το αγελαδινό γάλα, ανεξάρτητα από τη νομική φύση της σχέσεως

βάσει της οποίας έλαβε χώρα η επίδικη παράδοση γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων στον συνεταιρισμό.»

14 Παρά την αντίθεσή της προς την επιβολή της διοικητικής κυρώσεως στα πλαίσια της κύριας δίκης, με το αιτιολογικό ότι δεν είναι αγοραστής κατά την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, η κοινοπραξία είχε αξιώσει και πέτυχε να αναγνωριστεί ως αγοραστής, κατά την έννοια της ιταλικής νομοθεσίας, ήτοι του προεδρικού διατάγματος 569/93.

15 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το αιτούν δικαστήριο, εκτιμώντας ότι η επίλυση της διαφοράς της οποίας επελήφθη εξαρτάται από την ερμηνεία των άρθρων 9 και 2 του κανονισμού 3950/92, ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα δύο ερωτήματα:

«1) Έχουν τα άρθρα 9 και 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, την έννοια ότι μπορεί να χαρακτηρισθεί ως "αγοραστής", ο οποίος οφείλει να καταβάλει τη συμπληρωματική εισφορά, οποιοδήποτε πρόσωπο στο οποίο παραδίδεται γάλα, ανεξαρτήτως της νομικής φύσεως της σχέσεως που οδήγησε στην παράδοση, και συγκεκριμένα την έννοια ότι μπορεί να χαρακτηριστεί ως αγοραστής η ένωση συνεταιρισμών γάλακτος σε σχέση με την ποσότητα γάλακτος που της διέθεσαν, χωρίς να της πωλήσουν, τα μέλη συνεταιρισμού;

2) Έχει το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, την έννοια ότι η παρακράτηση του ποσού που οφείλεται ως συμπληρωματική εισφορά επί του καταβληθέντος στους παραγωγούς ποσού συνιστά για τον αγοραστή γνήσια υποχρέωση ή απλώς ευχέρεια προς το συμφέρον του ιδίου του αγοραστή, για τη μη άσκηση της οποίας δεν μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

16 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, ποια είναι τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ο προς ον η παράδοση γάλακτος ώστε να διαθέτει την ιδιότητα του αγοραστή, κατά την έννοια των άρθρων 2, παράγραφος 2, και 9, στοιχείο ε', του κανονισμού 3950/92, ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία πρόκειται για κοινοπραξία του ιταλικού δικαίου, ήτοι για ομάδα αποτελούμενη από συνεταιριστικές ενώσεις γαλακτοπαραγωγών.

17 Σε αντίθεση με όσα ισχυρίζεται η κοινοπραξία, επικαλούμενη ουσιαστικά προς επίρρωση της απόψεώς της τη διατύπωση των άρθρων 2 και 9 του κανονισμού 3950/92, ότι δεν μπορεί να νοείται ως αγοραστής, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, παρά μόνον το πρόσωπο που αγοράζει από τον παραγωγό το αγελαδινό γάλα με σύμβαση πωλήσεως, όπως αυτή γίνεται δεκτή στο αστικό δίκαιο, η Regione Veneto και η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι συνεταιρισμός όπως ο επίδικος, στα πλαίσια της κύριας δίκης, μπορεί να έχει την ιδιότητα του αγοραστή, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής της πράξεως που αποτελεί τη νομική βάση για τη μεταβίβαση του γάλακτος, στον βαθμό που το γάλα τού παραδίδεται· σύμφωνα με την καθής η ανακοπή της κύριας δίκης και την Ιταλική Κυβέρνηση, συντρέχει παράδοση κάθε φορά που δεν πρόκειται για απευθείας πώληση από τον παραγωγό στον καταναλωτή.

18 Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται η υπόμνηση της οικονομίας του καθεστώτος της συμπληρωματικής εισφοράς. Το ανωτέρω καθεστώς θεμελιώνεται — αρχικώς, δυνάμει του άρθρου 5γ, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82), ενσωματωθέντος στον κανονισμό 856/84 και, από το 1993, σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού 3950/92 — στη διάκριση μεταξύ των ποσοτήτων αναφοράς για το απευθείας πωλούμενο προς κατανάλωση γάλα και εκείνων για το παραδιδόμενο σε αγοραστή γάλα (βλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 1995 στην υπόθεση C-196/94, Schiltz-Thilmann, Συλλογή 1995, σ. I-3991, σκέψη 6).

19 Επιπλέον, επιβάλλεται να προστεθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 3950/92, σε συνδυασμό με την όγδοη αιτιολογική σκέψη, ο παραγωγός καθίσταται οφειλέτης της εισφοράς για όλες τις ποσότητες γάλακτος που διατίθενται στο εμπόριο, ήτοι, σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού 536/93, για όλες τις ποσότητες γάλακτος που εξέρχονται από εκμετάλλευση, στο μέτρο που υπερβαίνουν είτε τη χορηγηθείσα για την απευθείας πώληση ποσότητα αναφοράς είτε τη χορηγηθείσα για την παράδοση ποσότητα αναφοράς. Η διάκριση αυτή επαναλαμβάνεται στο άρθρο 9, στοιχείο γ', του κανονισμού 3950/92 και γίνεται χρήση της προκειμένου ιδίως να οριστεί ως παραγωγός είτε ο πωλών γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα απευθείας στον καταναλωτή, είτε ο παραδίδων το προϊόν αυτό σε αγοραστή ή ακόμη ο ασκών αμφότερες τις δραστηριότητες ταυτοχρόνως (βλ. απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1991 στην υπόθεση C-341/89, Ballmann, Συλλογή 1991, σ. I-25, σκέψη 12).

20 Όσον αφορά την πρώτη εκδοχή, ήτοι την απευθείας πώληση στον καταναλωτή, το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1995 στην υπόθεση C-285/93, Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau (Συλλογή 1995, σ. I-4069, σκέψη 13), ότι από το άρθρο 12, στοιχείο η', του κανονισμού 857/84, σε συνδυασμό με το άρθρο 12, στοιχείο γ', του ιδίου κανονισμού, διάταξη καταργηθείσα έκτοτε αλλά πανομοιότυπη κατά τη διατύπωση, στο μέτρο που ενδιαφέρει εν προκειμένω, με τη διάταξη του άρθρου 9, στοιχεία η' και γ', του κανονισμού 3950/92, προκύπτει ότι υφίσταται απευθείας πώληση στην κατανάλωση οσάκις το γάλα πωλείται από τον παραγωγό σε τρίτο πρόσωπο, χωρίς τη μεσολάβηση επιχειρήσεως που επεξεργάζεται ή μεταποιεί το γάλα.

21 Υπό το φως της προαναφερθείσας αποφάσεως Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau, το καθεστώς της συμπληρωματικής εισφοράς προς το οποίο είναι σύμφυτη, όσον αφορά την εμπορία του γάλακτος ή των λοιπών γαλακτοκομικών προϊόντων, η προαναφερθείσα εναλλακτική λύση καθιστά με τον τρόπο αυτό σαφές ότι, πέραν της απευθείας πωλήσεως, υφίσταται παράδοση γάλακτος, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92, οσάκις μια ποσότητα γάλακτος εγκαταλείπει την εκμετάλλευση του παραγωγού για να παραδοθεί σε ενδιάμεσο πρόσωπο προκειμένου να τύχει επεξεργασίας ή μεταποιήσεως ή ακόμα προκειμένου το πρόσωπο αυτό να τη μεταβιβάσει σε επιχείρηση επεξεργασίας ή μεταποιήσεως.

22 Στο βαθμό που, σύμφωνα με το άρθρο 5γ, παράγραφος 1, του κανονισμού 804/68, ως έχει στον κανονισμό 856/84, καθώς και με το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92, ο ενδιάμεσος, ήτοι η επιχείρηση επεξεργασίας ή μεταποιήσεως στην οποία ο παραγωγός παραδίδει το γάλα, πρέπει να έχει την ιδιότητα του αγοραστή, κατά την έννοια του άρθρου 9, στοιχείο ε', του κανονισμού 3950/92, η έννοια αυτή πρέπει να τυγχάνει ευρείας ερμηνείας.

23 Πράγματι, όπως προκύπτει από την πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3950/92, ο στόχος του καθεστώτος της συμπληρωματικής εισφοράς ο οποίος έγκειται στη μείωση της διαστάσεως μεταξύ της προσφοράς και της ζητήσεως στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων και, συνακόλουθα, των διαρθρωτικών πλεονασμάτων, απαιτεί απλώς η εισφορά να καταβάλλεται επί των ποσοτήτων που υπερβαίνουν τις απευθείας πωλούμενες ποσότητες γάλακτος και εκείνες που συλλέγονται, χωρίς να έχει σημασία, σε μια πρώτη φάση, για την επίτευξη του ανωτέρω στόχου, η ιδιότητα του ενδιαμέσου προσώπου ως αγοραστή.

24 Επιβάλλεται να προστεθεί ότι η ευρεία ερμηνεία της εννοίας του αγοραστή δικαιολογείται επίσης από πλευράς άρθρου 9, στοιχείο η', του κανονισμού 3950/92. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, η οποία δίδει τον ορισμό της εννοίας της απευθείας πωλήσεως στην κατανάλωση, η τελευταία δεν περιλαμβάνει απλώς τις διενεργούμενες εξ επαχθούς αιτίας πράξεις, ήτοι όσες είναι γνωστές στο αστικό δίκαιο ως πωλήσεις, αλλά και τη δωρεάν παράδοση.

25 Έτσι, η κατά τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 9, στοιχείο ε', του κανονισμού 3950/92 έννοια του αγοραστή δηλώνει οποιαδήποτε επιχείρηση η οποία αγοράζει γάλα από παραγωγό στο πλαίσιο συμβατικής σχέσεως, ανεξάρτητα από τον τρόπο αμοιβής του τελευταίου, με σκοπό είτε την επεξεργασία είτε τη μετατροπή του γάλακτος είτε τη διάθεσή του σε επιχείρηση επεξεργασίας ή μεταποιήσεως.

26 Όσον αφορά ειδικότερα το γεγονός ότι η κοινοπραξία είναι όμιλος συνεταιριστικών ενώσεων, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι, ακόμη και σε περίπτωση κατά την οποία θα έπρεπε να θεωρηθούν ως αγοραστές, υπό την κατά τις σκέψεις 22 έως 25 της παρούσας αποφάσεως έννοια του όρου, η κοινοπραξία πρέπει να χαρακτηριστεί η ιδία ως αγοραστής, κατά την έννοια του καθεστώτος της συμπληρωματικής εισφοράς, στον βαθμό που, σύμφωνα με το άρθρο 9, στοιχείο ε', δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92, διενεργεί για λογαριασμό των συνεταιρισμών που αποτελούν μέλη της τις αναγκαίες για την είσπραξη της εισφοράς πράξεις διοικητικής και λογιστικής φύσεως.

27 Όσον αφορά το γεγονός ότι οι ιταλικές αρχές αναγνώρισαν την κοινοπραξία ως αγοραστή, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 536/93, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο, σύμφωνα με πάγια νομολογία, να διαπιστώσει τα πραγματικά περιστατικά που προκάλεσαν τη διαφορά και να συναγάγει εξ αυτών τα αναγκαία συμπεράσματα για την απόφαση που καλείται να εκδώσει υπό το φως των στοιχείων που του παρέχει το Δικαστήριο για την ερμηνεία της εννοίας του αγοραστή (βλ. απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 1999 στην υπόθεση C-181/96, Wilkens, Συλλογή 1999, σ. I-399, σκέψεις 33 και 34).

28 Όπως προκύπτει από το σύνολο των προεκτεθέντων, η έννοια του αγοραστή, κατά τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 9, στοιχείο ε', του κανονισμού 3950/92, περιλαμβάνει κάθε ενδιάμεση επιχείρηση η οποία προβαίνει στην αγορά του γάλακτος από παραγωγό στο πλαίσιο συμβατικής σχέσεως, ανεξάρτητα από τον τρόπο αμοιβής του τελευταίου, με σκοπό είτε να το επεξεργαστεί είτε να το μεταποιήσει η ίδια είτε να το διαθέσει σε επιχείρηση επεξεργασίας ή μεταποιήσεως, και η οποία, σε περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω επιχείρηση περιλαμβάνει ως μέλη της συνεταιρισμούς, οι οποίοι με τη σειρά τους έχουν την ιδιότητα του αγοραστή, διενεργεί για λογαριασμό των τελευταίων τις αναγκαίες για την είσπραξη της εισφοράς πράξεις διαχειρίσεως διοικητικής και λογιστικής φύσεως, ιδίως τις απαριθμούμενες στο άρθρο 7 του κανονισμού 536/93.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

29 Σε απάντηση του δευτέρου ερωτήματος, το οποίο αφορά το ζήτημα αν ο αγοραστής υπέχει την υποχρέωση να προβεί στην παρακράτηση του οφειλομένου ως συμπληρωματική εισφορά ποσού, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, αν και η διατύπωση του άρθρου 2, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92 οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η παρακράτηση συνιστά το σύνηθες μέσο που διαθέτει ο αγοραστής για να λάβει το ποσό της εισφοράς που πρέπει να καταβάλει στον αρμόδιο οργανισμό, καμία σαφής και απαλλαγμένη αμφισημίας ερμηνεία δεν μπορεί να συναχθεί πάντως από την εν λόγω διάταξη.

30 Παρ' όλ' αυτά, η δυνατότητα που παρέχει η εν λόγω διάταξη στον αγοραστή να εισπράξει το ποσό της οφειλομένης συμπληρωματικής εισφοράς με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, σε περίπτωση κατά την οποία δεν παρακράτησε το ποσόν αυτό επί της καταβληθείσας στον παραγωγό τιμής του γάλακτος, συνηγορεί υπέρ της ερμηνείας της επίδικης διατάξεως υπό την έννοια ότι πρόκειται μάλλον για ευχέρεια του οφειλέτη της εν λόγω εισφοράς παρά για υποχρέωσή του από την οποία δεν θα μπορούσε να απαλλαγεί.

31 Η ανωτέρω ερμηνεία της παρακρατήσεως ως ευχερείας επιρρωννύεται από το άρθρο 2, παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92, στον βαθμό που η διάταξη αυτή επιτρέπει στον αγοραστή να παρακρατήσει, έναντι της οφειλομένης από τον παραγωγό εισφοράς, ποσό της τιμής του γάλακτος επί των παραδιδομένων από τον τελευταίο ποσοτήτων που υπερβαίνουν την ποσότητα αναφοράς την οποία διαθέτει.

32 Υπό τις περιστάσεις αυτές, στο δεύτερο ερώτημα επιβάλλεται η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 έχει την έννοια ότι, μολονότι οι αγοραστές έχουν την ευχέρεια να παρακρατούν επί της καταβληθείσας στον παραγωγό τιμής του γάλακτος το οφειλόμενο από τον τελευταίο ποσόν ως συμπληρωματική εισφορά, πάντως, η ανωτέρω διάταξη δεν τους επιβάλλει σαφώς καμία υποχρέωση.

Επί των δικαστικών εξόδων

33 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ιταλική Κυβέρνηση, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με διάταξη της 17ης Ιουλίου 1997, η Pretura circondariale di Bassano del Grappa, αποφαίνεται:

1) **Ως αγοραστής, κατά τα άρθρα 2, παράγραφος 2, και 9, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, νοείται οποιαδήποτε ενδιάμεση επιχείρηση η οποία προβαίνει στην αγορά του γάλακτος από παραγωγό στο πλαίσιο συμβατικής σχέσεως, ανεξάρτητα από τον τρόπο αμοιβής του τελευταίου, με σκοπό είτε να το επεξεργαστεί είτε να το μεταποιήσει η ίδια είτε να το διαθέσει σε επιχείρηση επεξεργασίας ή μεταποιήσεως, και η οποία, σε περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω επιχείρηση περιλαμβάνει ως μέλη της συνεταιρισμούς οι οποίοι με τη σειρά τους έχουν την ιδιότητα του αγοραστή, διενεργεί για λογαριασμό των τελευταίων τις αναγκαίες για την είσπραξη της εισφοράς πράξεις διαχειρίσεως διοικητικής και λογιστικής φύσεως, ιδίως τις απαριθμούμενες στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) 536/93 της Επιτροπής, της 9ης Μαρτίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων.**

2) Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 έχει την έννοια ότι, μολονότι οι αγοραστές έχουν την ευχέρεια να παρακρατούν επί της καταβληθείσας στον παραγωγό τιμής του γάλακτος το οφειλόμενο από τον τελευταίο ποσόν ως συμπληρωματική εισφορά, πάντως, η ανωτέρω διάταξη δεν τους επιβάλλει σαφώς καμία υποχρέωση.

Hirsch Mancini Schintgen

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 29 Απριλίου 1999.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

G. Hirsch